

NEXES INTERCULTURALS

Seu social: Barcelona

Àmbit geogràfic: Local

Forma jurídica: Cooperativa de treball sense ànim de lucre

- 8 persones treballadores
- 9 persones voluntàries
- 3 persones sòcies

Nombre actual de persones ateses

- 3325 persones ateses a serveis a la infància i la joventut
- 150 persones ateses a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social

www.nexescat.org

Breu història de l'organització

Des de 1999, Nexes treballa activament a Barcelona i arreu del món per connectar la comunitat local a la realitat global. Va néixer per fomentar la integració i convivència entre persones de diverses cultures. Inicialment, realitzava projectes locals com tallers, xerrades i intercanvis culturals en àmbits educatius i comunitaris. També dissenyava formacions per al foment del voluntariat internacional i intercanvis juvenils.

A partir de 2004, es va centrar en el desenvolupament de projectes "glo-cals" i d'inclusió social, destacant la cooperació a Catalunya i altres països com Palestina, Brasil, Burkina Faso i Nepal, en defensa dels drets humans i l'educació per la pau. El 2010, va iniciar el desenvolupament de recursos de jocs educatius. Des del 2014, Nexes treballa més la cooperació dins d'Europa, enfocant-se en la justícia global i l'economia social i solidària, i reforçant els serveis educatius de formació i assessorament en mobilitat internacional. El 2020, es va consolidar com a cooperativa i continua desenvolupant projectes de sensibilització sobre diversitat cultural, interculturalitat i inclusió social, promovent el diàleg intercultural, la mobilitat internacional i el treball en xarxa amb altres organitzacions.

Missió

Promoure una transformació social i sostenible a través de l'educació per la pau i la justícia global, entenent la diversitat com a riquesa.

Nexes és una petita cooperativa que persegueix promoure un canvi global començant pel nostre entorn més proper. Sabem que l'impacte de les nostres accions és modest, però som conscients que no estem soles i que hi ha moltes experiències interessants de transformació social arreu amb les quals podem compartir i sumar. Formar part de la construcció d'un món més just, inclusiu, sostenible i conscient és el nostre ADN.

Volem proporcionar a la societat models i eines d'educació i conscienciació que serveixin com a estímuls, espurnes i engranatges per al canvi. Creiem en el poder de les xarxes i en la "contaminació" positiva de les bones pràctiques, que permet que petites accions produeixin grans efectes. Imaginar la suma d'aquestes petites accions i el seu gran impacte és el somni que ens inspira i motiva a Nexes.

Descripció de l'activitat

Nexes desenvolupa diversos projectes i serveis basats en l'educació no formal al voltant de tres àrees d'acció: mobilitat internacional, cultura de pau i justícia global, i formació i assessorament. Malgrat que el nom de la darrera àrea pugui confondre, l'acció pedagògica és present a totes tres àrees i no només en aques-

ta, perseguint una formació integral i d'equitat per a totes les persones que participen en les activitats i projectes de l'entitat.

Mobilitat internacional: Experiències de voluntariat, intercanvi i formació professional, local i internacional, per a persones joves.

Cultura de pau i justícia global: Activitats de sensibilització i formació a nivell local; projectes transnacionals de cooperació, intercanvi i capacitat. Creació d'eines per treballar la participació activa, el pensament crític, la interculturalitat, la inclusió, el gènere, els drets humans i l'Economia Social i Solidària.

Formació i assessorament: Formacions, tallers, visites d'estudi, assessorament, locals i internacionals per a la ciutadania i institucions, tant en l'àmbit de la joventut com de l'educació, amb temàtiques de la mobilitat internacional, interculturalitat i justícia global.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

MIGRANTOUR BARCELONA

Breu descripció

Migrantour Barcelona és un projecte de turisme social i solidari que té l'objectiu de mostrar la riquesa i diversitat cultural dels barris de Barcelona, actualment el Raval i el Poble-sec, mitjançant tours guiats per persones (veïnes de la ciutat) amb rerefons migratori. Aquest projecte posa al centre les veus de persones que normalment no són escoltades, fomentant la difusió de noves narratives sobre la migració. Durant els passejos, les acompanyants interculturals (que no són guies professionals) comparteixen la seva història i cultura, explicant la ciutat des de la seva perspectiva.

A més a més, el projecte involucra el teixit associatiu dels barris on es fan els Migrantours, ja que les entitats/organitzacions/moviments socials alineades amb el projecte del Poble-sec i del Raval tenen un rol clau durant les rutes, sent punts de parada durant els passejos i/o fent de veus externes que se sumen a la de l'acompanyant intercultural donant més força al relat situat al barri. D'aquesta manera, les persones assistents als tours no només coneixen el testimoni de l'acompanyat intercultural, sinó que interactuen amb l'entorn del barri promovent un turisme sostenible i participant d'una economia social i solidària.

En definitiva, Migrantour Barcelona busca ampliar la visió de la ciutat trencant estereotips. Apodera persones amb rerefons migrant perquè expliquin la seva història en format de tour, alhora que consciència i fa reflexionar la ciutadania assistent als tours sobre temes com el colonialisme, el racisme, la identitat, les lluites socials, la interculturalitat de la ciutat i els projectes de resiliència...

Aportació de valor de la iniciativa

Aquesta iniciativa està tenint un gran impacte, tant en l'entorn de l'entitat com en la comunitat de Barcelona en general, transformant les narratives migrants cap a un discurs antiracista i on la diversitat s'entén com una riquesa. Però el valor més important, sens dubte, és l'apoderament i integració al teixit de la comunitat de les acompanyants interculturals (AI). Mitjançant la metodologia sistematitzada del projecte, s'ha facilitat la incorporació i l'acompanyament de les AI. El perfil d'aquestes persones, en moltes ocasions, és volàtil, ja que es troben cercant feina, resolent documents burocràtics o cercant habitatge, entre altres. És per això que el projecte crea una xarxa de suport mutu entre totes les AI que han passat i passen per situacions similars. Així mateix, el procés de formació que reben les AI, la creació participativa de la ruta i l'acompanyament individual a les AI permet aquesta consolidació de "família", sent Nexes la casa de trobada.

Necessitat a la que respon

La iniciativa busca lluitar contra el discurs d'odi i l'augment de la influència en el discurs públic dels partits d'extrema dreta. Mitjançant l'activació d'acompanyants interculturals, el projecte influeix de manera innovadora en la reducció de la intolerància social i la xenofòbia augmentada amb l'esclat de la situació política i social actual.

Tanmateix, s'identifica com a necessari desestigmatitzar els barris del Raval i del Poble-sec i donar a conèixer les causes estructurals que provoquen moltes de les migracions internacionals actualment, ja que es detecta la manca de coneixement del vincle entre les accions locals i les conseqüències globals, i sobre les causes que generen desigualtats i conflictes a Barcelona i altres llocs del món per part de la ciutadania.

És per això que el projecte se centra, doncs, a donar espai a les veus de persones amb experiències migratòries de la ciutat de Barcelona que no paren de ser discriminades i que són essencials per transformar aquestes narratives i desconèixerment sobre la migració.

Principals objectius assolits

- Persones veïnes de la ciutat de Barcelona amb rerefons migrant (AI) més apoderades amb més eines per analitzar la seva història migrant amb un enfocament de justícia global i de gènere i per a construir i compartir-la.
- Provocat un canvi actitudinal de la ciutadania assistent als tours, que ha millorat la seva comprensió dels fenòmens i les interdependències globals sobre la migració amb un enfocament basat en drets humans, alhora que ha confirmat la responsabilitat de les seves accions a partir de compartir un espai segur i igualitari amb persones migrades i projectes comunitaris i d'ESS de la seva ciutat.

- Es fa efectiu un impacte comunitari positiu en els dos barris on es realitzen els Migrantour, ja que el veïnat, les entitats i petits negocis o projectes d'ESS el coneixen, en formen part i el promouen.

Principals resultats obtinguts

- Creades 2 rutes Migrantour de forma participativa: una al Raval i una altra al Poble-sec amb 5 parades cadascuna.
- Creat 1 taller educatiu que acompanya l'experiència de la ruta per aprofundir en els temes que apareixen durant el passeig.
- Creat 2 experiències extra al clàssic Migrantour: Migrantour kids (per a infants) i Migrantfood (centrant-se en la gastronomia migrant que trobem a Barcelona).
- 30 persones formades com a acompanyants interculturals, procedents de més de 15 orígens i nacionalitats diferents. Més del 80% avalua el projecte com a molt enriquidor i més del 70% creu que ha guanyat competències tant en l'àmbit personal com professional.
- Més de 1.700 persones assistents als tours han estat impactades i han conegut una nova narrativa migrant allunyada del discurs d'odi xenòfob i racista que impregna la societat actualment.
- 27 col·laboradores del teixit associatiu del Raval, del Poble-sec i de la ciutat en general formen part del projecte Migrantour Barcelona, essent parada dels tours, col·laborant en la cerca de possibles acompanyants interculturals o fent difusió del projecte.

Abast de l'experiència

- Participants (acompanyant interculturals amb rerefons migrant) que reben les formacions i acompanyament del projecte.
- Estudiants i professorat dels grups dels centres educatius de Barcelona amb els quals es realitzen els Migrantours i el taller educatiu complementari.
- Participants d'altres centres del sector social de Barcelona (centres cívics, associacions, ONGDs, etc.) amb els quals es realitzen Migrantours.
- Ciutadania en general de Barcelona que s'apunta com al públic als Migrantours.
- Agents socials implicats.
- Personal tècnic d'institucions públiques i altres actors clau dels barris el Raval, Poble-sec i de la ciutat en general.
- Entitats/organitzacions de la comunitat local que donen

suport i difusió al projecte.

Organitzacions i projectes comunitaris i d'ESS que es visiten com a parades als Migrantours: Top Manta, Àgora Juan Andrés Benítez, Santa Mònica, Cooperasec, Més que cures, Ateneu Cooperatiu LaBase, CC Sortidor, Bibliomusicineteca, Joves Units del Poble-sec, Refugi 307

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 4

Membres equips directius: 1

Sòcies: 1

Ateses: 1700

Voluntàries: 35

Principals factors clau d'èxit

- Apoderament i integració de les acompanyants interculturals al teixit de la comunitat.
- Protagonisme de les veus migrades: Les persones amb rerefons migratori són al centre del projecte, compartint les seves històries i perspectives durant els tours de forma directa.
- Participació activa i col·laborativa: Les acompanyants interculturals dissenyen la seva ruta de manera col·laborativa, i després cada persona l'adapta per reflectir les seves experiències personals, resultant tants Migrantours diversos com Al.
- Col·laboració amb el teixit associatiu: Implicació d'entitats i organitzacions locals que enriqueixen el relat dels tours i aporten veus addicionals.
- Promoció del turisme sostenible i l'economia social: Els tours fomenten la interacció amb l'entorn del barri, impulsant una economia basada en la solidaritat i la sostenibilitat.
- Transformació social i trencament d'estereotips: Conscienciació de la ciutadania sobre temes crucials com el racisme, el colonialisme i la interculturalitat, promovent una visió més inclusiva i diversa de la ciutat.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

De manera molt freqüent, les acompanyants interculturals es troben en situació de volatilitat (com mencionat prèviament), el que fa que la seva estabilitat dins el projecte a vegades sigui complexa. Per això, un dels grans reptes ha estat tenir una estructura prou consolidada per garantir la participació de totes les persones interessades i alhora assegurar la sostenibilitat del projecte.

Tanmateix, també ha estat un repte arribar a persones d'origen asiàtic o de l'Àfrica subsahariana interessades a esdevenir AI, tot i ser presents a la societat barcelonesa. Per això, com a entitat, hem fet una revisió de les nostres xarxes, considerant que era necessari elaborar un mapatge exhaustiu de les organitzacions/ projectes on aquests col·lectius estaven presents i ampliar la nostra xarxa en clau de diversitat, la qual cosa resultant una mesura exitosa.

Finalment, cal esmentar que no ha sigut fàcil crear una estratègia per captar clients pels Migrantours i que gràcies crear un pla de sostenibilitat i de comunicació específic estem superant el repte.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

Alguns elements innovadors de Migrantour Barcelona coincideixen amb certs factors d'èxit que s'han descrit anteriorment. En aquest sentit, un dels elements innovadors més importants és la integració de les veus migrades en el sector turístic sostenible i en la societat, en general, oferint una perspectiva autèntica de la ciutat. Aquest enfocament apodera les persones migrades, donant-los una plataforma per compartir les seves històries i experiències, i trenca amb les narratives tradicionals del turisme.

A més a més, la utilització de metodologies d'educació no formal han permès a les AI fomentar la reflexió sobre temes com el colonialisme, el racisme i la identitat de forma innovadora i vivencial. De la mateixa manera, col·laborar estretament amb entitats locals ha fet de les rutes un veritable espai d'intercanvi cultural i social.

Factors que permeten la transferència i replicabilitat

El principal factor que permet la transferència i replicabilitat de la iniciativa a altres organitzacions és la diversitat social de Catalunya, amb forts fluxos migratoris a tot el territori. Aquesta realitat implica que hi hagi moltes veus de persones migrades, sovint silenciades, que poden exercir un paper clau en canviar els discursos d'odi i xenofòbia tant en l'àmbit local com global.

A Barcelona, la continuïtat exitosa de Migrantour pensem que no consistiria a replicar-la directament en altres organitzacions, sinó en sumar esforços per desenvolupar rutes en nous barris de la ciutat. Aquest enfocament requereix un fort treball en xarxa amb entitats dels barris nous i ja establerts, integrant-les activament en el projecte.

Però la iniciativa té el potencial de ser replicada en altres ciutats i pobles de Catalunya. Això implicaria la necessitat d'establir col·laboracions amb entitats locals que ja treballen amb persones migrades, adaptant el model de Migrantour Barcelona al context i necessitats específiques de cada territori.